

För dagen

Vardagstryck

National Library
of Sweden

För dagen.

Stockholmsbref till denna tidning!

Den 12 juni 1905.

Det har befunnits vara af så stort intresse för svenska allmänheten att

tyske kejsaren ändrat beslut

i fråga om sin tilltänkta sommarresa längs Norges vestkust, der han färdats år efter år och vid det här laget bör vara lika bevandrad, som någon infödd lots, ty der finns ingen fjord, som han ej befarit, ingen mer bemärkt utsigts-höjd, som han icke bestigit och satt märken efter sig, på somliga ställen i form af upptimrade hyddor, intet fisk-läge, der han icke tittat in och gjort bekantskap med strilarne (namnet der på fiskare.)

Jag förstår denna hans förkärlek för den norska vestlandsnaturen, hvars underbara och öfverväldigande storslagenheter ingen besökande främling undgår att känna sig på det lifligaste dragen till, ja, rent af förhårad af, som har ett känsligt sinne och ett vaket öga för den oändlighet af färger, stämningar, liniespel och former, som bjudes af Oceanen, af de trefna, fridsamma bygderna å fjordstränderna, förvandlade till trädgårdar, och af fjällmassorna, stigande lodrätt ur vattnet skyhögt upp, der de trona i stumt majestät, bärande sin eviga börda af snö och isbrår, hvilket ju, menskligt bedömdt, icke kan vara förenadt med några synnerliga behagligheter, men som, sedt nedifrån, till exempel från ett ångbåtsdäck på den solskimrande fjorden, erbjuder en anblick, som är mer än fängslande och oförglömmelig.

Jag förstår, som sagdt, tyske kejsarens passion för dessa oförlikneliga naturscenerier, omflutna af den renaste luft i världen, ty äfven jag har haft den oskattbara lyckan att få njuta deraf under några korta sommarveckor. Och jag kan därför fatta höjden af den försakelse, kejsar Wilhelm underkastat sig, då han afstått från att der förnya sina många föregående besök och kan väl äfven förstå, att endast mycket allvarliga skäl förmått honom därtill.

Skada, att telegramafsändaren, icke ens antydtt dessa skäl, utan öfverlämnat den saken att redas ut gissningsvis. Men därpå har jag ingen som hälst anledning att inlåta mig, utan öfverlämnar det bestyret åt norrmännen, som tyckas behöfva svalka sig därmed, om deras iråkade storpolitiska feber därtill unnar dem någon stund af lugn och eftertanke, hvarför jag öfvergår till anledningen, hvarför jag kommit in på detta kapitel.

Liksom tyske kejsaren och förmodligen äfven de skaror af tyska turister, som följt honom i hälarne, ha också

många svenskar

på samma sätt ändrat sina sommarplaner. Detta finner jag ganska naturligt. Jag vågar till och med tro om mina landsmän, att ingen svensk med själfkänsla kan under nuvarande för-

hållanden finna något nöje i — han må vara aldrig så förvissad om det hyggligaste mottagande af de norska hotellvärdarna, för hvilka ett sådant uppförande ingår som en viktig faktor i affärsdriften — att nu söka upp hvilorekreations- och helsoorter i vårt vestra grannland.

Norrmännen ha vägrat

deltaga med oss i de nordiska spelen och andra idrottsfäster, de ha vägrat sammankomma med oss i vetenskapliga kongresser, i båda fallen således under fullständigt opolitiska förhållanden, de norska studentsångarna, som konserterar i Amerika, ha der vägrat detta i *skandinaviska* fäster, emedan de »endast ville uppträda som norrmän», de norska tidningarna ha med hotande ord manat sina landsmän att icke beblanda sig med svenskar, de ha uppbyggt en politisk riksgräns, öfverkomligare än den geografiska, de ha afstängt sig från oss såsom från pestsmittade. Hvad ha vi annat och bättre att göra, än att möta dem på denna punkt, än att slå in på samma praktik?

Vi böra och vi kunna göra det. Vi ha rikliga tillfällen att kunna rekreera oss inom vårt eget land. Vi ha våra brunnar och framförallt våra badorter, utströdda längs våra kuster, allt uppfra Umeå rundt landet till Strömstad, badorter i många fall utan motstycken i Norge, vare sig ifråga om anordningar eller andra behagliga förhållanden. I ett stå vi emellertid norrmännen efter. Vi ha ingen tillräcklig tillgång på praktiska och för den större allmänheten genom prisleförhållanden tillgängliga

landtliga turisthotell,

der medelklassfolk kan för måttlig betalning hvila ut från hemgörömlen och finna stärkande förströelse under ett par eller flera veckor under året, under sommar som vinter.

När jag nämner detta, ger jag offentlighet åt en tanke, på hvilken jag länge burit och som väckts hos mig just i Norge, der det finnes fullt upp af sådana etablissemang, som jag afser. Somligstades der ha till och med kommuner intresserat sig för sådana anläggningar och ingått däri såsom aktionärer. De flesta ha nog tillkommit genom enskild företagsamhet.

Det är här sålunda alls icke tanke på sådana dyrbara företag, som t. ex. de norska. Voxenkollen, Holmenkollen och Stalheim, trollslottet i den höga, ödsliga fjällvärlden, eller våra Saltsjöbaden, Rättvikshotellen och Rindöbaden, hvilka äro beräknade för rikt folk med höga lefnadsvanor.

Hvad vi behöfva, är etablissemang med billigare anspråk, alltså med billigare anläggningskostnad, hvilket icke bör hindra dem från att vara hemtrefliga. Detta är nämligen en oeftergiflig förutsättning. En annan är läget, hvilket icke får vara i en dalbotten, såsom förhållandet är med Rättvikshotellen, hvilket för vintern är ypperligt, men olämpligt under de heta sommarmånaderna. Läget bör vara dominerande i

en behaglig terräng, i närheten af sjö, om möjligt, men nödvändigt i närheten af järnvägsstation, så att förbindelserna med den öfriga världen äro billiga och bekväma.

Sådana lägen är det ingen brist på här i landet. Man behöfver ej ha sett sig mycket om i dess mellersta och södra landskap, för att vara färdig med öfvertygelsen därom. Vore det blott lika godt om företagsamhet och en rätt förståelse af sakens betydelse, skulle frågan lätt vara löst, låt vara till en början endast med ett sådant etablissemang i hvardera af de inre landskapen, såsom Nerike, Västmanland, Värmland och mellersta Småland samt dessutom i Öster- och Västergötland, vid dessa landskaps stora sjöar och å därtill liggande höjd.

*

Sedan förestående var nedskrifvet ha de ledande männen i Norge öppet beträddt revolutionens väg och förklarat kung Oscar förlustig Norges krona, och detta oerhörda tilltag och, hvad därmed sammanhänger lär väl utplåna all benägenhet hos svenskarna i största allmänhet att rekreera sig i Norge, eftersom möjligheterna därtill så anseeligt minskats.

Så mycket större utsikt bör då den af mig framkastade tanken ha, att tagas under allvarligt öfvervägande och att framkalla förslag till dess realisering. Därvid bör icke försummas att taga lärdom af den erfarenhet man i Norge under många års praktik vunnit om bästa typen för sådana landshotell, och jag tror mig lämna en anvisning, som i det hänseendet kan vara till gagn, då jag nämner Konnerudkollen, ett hotell beräknadt för ett hundratal gäster och beläget på en förtjusande höjd med vidsträckt utsikt ofvanför staden Drammen, tre kvarts timmes åkväg därifrån. Anläggningen är delvis utförd efter paviljongsystemet och alla anordningar vidtagna till gästernas bekvämlighet och trefnad.

Ett godt bevis på, att detta etablissemang träffat landets behof och smak, är att det till hufvudsaklig del besökes af egna landsmän, åtminstone var detta förhållandet 1898, då jag och ett par andra svenskar med stor belåtenhet tillbrakte några veckor där och fingo bevitna allas tillfredsställelse. Som bekant utgör det norska elementet bland publiken i de nämnda lyxhotellen en försvinnande bråkdelen. Frekvensen där har hittills mestadels uppehållits af svenskar samt af danskar och finnar. Stalheim är naturligtvis beräknadt utslutande för kommande och farande högfjällsturister.

Om någon behagar taga vara på den här framkastade idén och förverkliga den, uttalar jag endast den önskan, att personen eller personerna ifråga icke blott måtte vara besjälade af en god vilja att bringa saken i gång, utan äfven besitta förmågan att kunna göra det på ett sätt, som betingar framgång.

Adauctus. (Evensberg, A. A.)

Stockholm, P. A. Nymans Eftertr. 1905

Andersson

Polit
Kios
Fol